

Het verplichtend instrumentarium

Hugo Botter
16 januari 2022
Voorjaarsbijeenkomst
VvOR

Gaan de MGA-2 en LBV (+) voldoende effect sorteren?

Voortekenen zijn ongunstig.

- Maar beperkt gebruik gemaakt van eerdere vrijwillige regelingen (zie rapport van PBL oktober 2022).
- Er zijn nu nog met name boeren over met winstgevend bedrijven en opvolging (PBL oktober 2022). Zij zullen waarschijnlijk geen gebruik maken van nieuwe vrijwillige regelingen (WUR 3 November 2021)
- Vrijwillige regelingen zijn ten opzichte van onteigening – anders dan de Minister meent – niet ‘woest aantrekkelijk’.

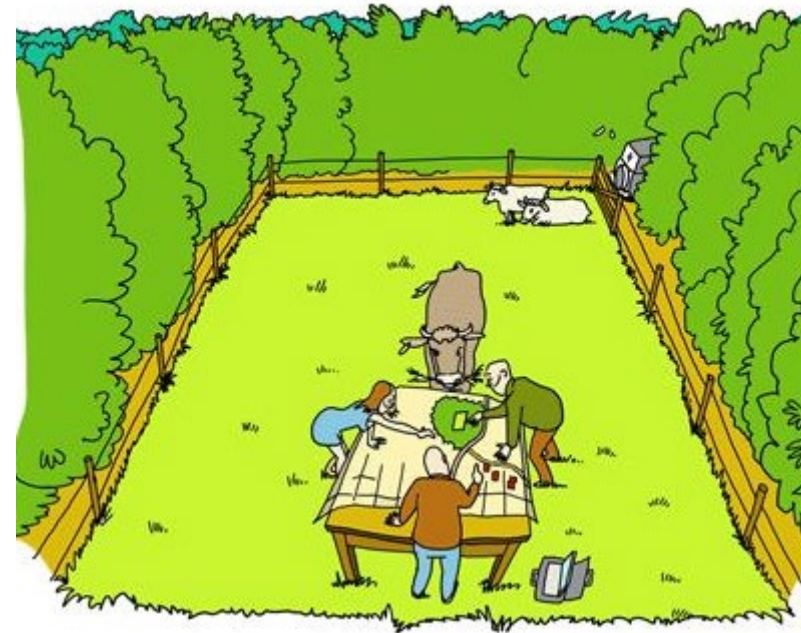
Wat als het niet vrijwillig lukt?

In de gebiedsgerichte aanpak kunnen **extensivering, omschakeling, innovatie, legalisering en verplaatsing** helpen bij versnelling van verduurzaming in de landbouw. Daarbij wordt rekening gehouden met natuurlijk verloop in de sector. In gebieden waar de opgave tot emissiereductie en natuurherstel dermate groot is dat **vrijwilligheid niet langer vrijblijvendheid betekent, gaan we op het boerenerf het gesprek aan om samen te zoeken naar de mogelijkheden.**

Regeerakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruit kijken naar de toekomst'

Tegelijkertijd kan het kabinet de inzet van verplichtend instrumentarium niet uitsluiten. In het najaar van 2023 zal het kabinet toetsen aan de hand van (voorziene) resultaten van de aanpak of er voldoende zicht is op het halen van de doelen. Zo niet, zal overgegaan moeten worden tot de inzet van **verplichtend instrumentarium.**

Brief van de Minister van 25 november 2022

Onteigening?

- Onderzoek van Raad voor de Infrastructuur en Leefomgeving: weinig draagvlak in de samenleving en bij bestuur. Vooral CDA lang tegen.
- Nood is hoog. Mijn verwachting: groot aantal onteigeningen

Ezechiël 46.18

Want het is van de koning en is de erfenis van zijn zonen.¹⁸ Maar de koning mag niets afnemen van de grond van het volk. Hij mag niemand van het volk weggagen en die grond aan zijn zonen geven. Hij mag alleen zijn eigen grond aan zijn zonen als erfenis geven. Want niemand van het volk mag van zijn eigen grond worden weggejaagd."

Wanneer kan er worden onteigend?

Eerste voorwaarde: onteigening kan in beginsel alleen ter uitvoering van een *nieuwe* bestemming.

Dit betekent dat de provincie / gemeente eerst moet nadenken over een nieuwe bestemming/functie voor het terrein en dan een planologische procedure moet doorlopen.

Bestemmingsplan Bedrijventerrein Klaverblad Noordoost

4.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met de bestemming wordt in ieder geval gerekend:

- a. het agrarisch gebruik van de gronden dat in strijd is met de principes van natuurinclusieve landbouw;

BESTEMMINGSPLAN

Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard

1.39 extensief agrarisch medegebruik:

een agrarisch gebruik van gronden door grondgebonden graasdierbedrijven of hobbyboeren die graasdieren houden, dat ten dienste staat van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het veenweidelandschap in de vorm van een natuurgebied, met uitsluitend de natuurbeheertypen en landschapsbeheertypen zoals genoemd in artikel 8.1.

Wanneer kan er worden onteigend?

Tweede voorwaarde: eerst voldoende serieus minnelijk overleg over schadeloosstelling.

Bijzonderheden:

- Vervangende grond
- Eliminatie bestemming
- Liquidatie of verplaatsing
- Aankoop van natuurvergunning

Aankoop van natuurvergunning

- Door onteigening verdwijnt natuurvergunning niet
- Overheid zal de natuurvergunning willen hebben om ammoniakrechten zelf in te kunnen zetten en om te voorkomen dat deze wordt verkocht aan andere boer.
- Provinciale beleidsregels: bij extern salderen wordt 30% afgeroomd, dus sowieso 30% stikstofwinst
- Als de overheid de natuurvergunning aankoopt of als extern salderen is (en kan worden) uitgesloten, wordt 100% stikstofwinst geboekt met onteigening.
- De Assense actie (ECLI:NL:RVS:2022:234)

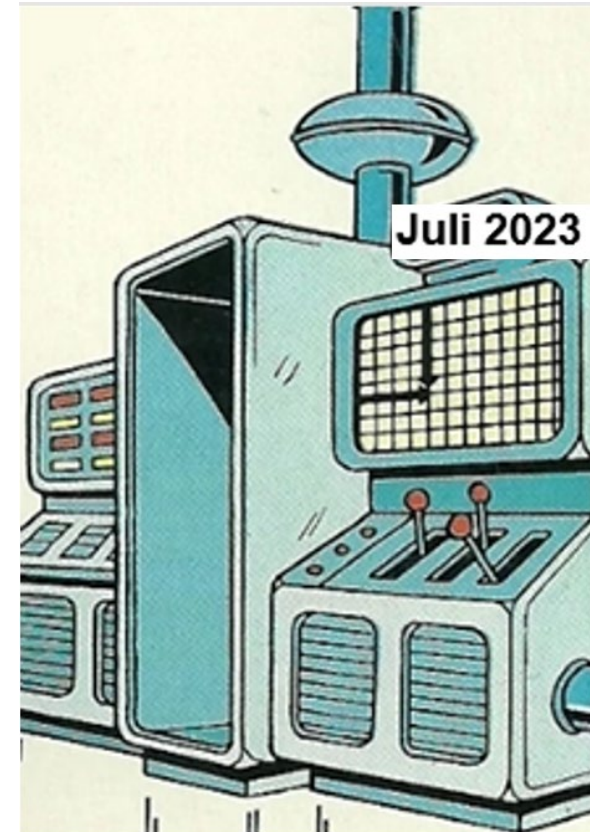
Hoe ziet de onteigeningsprocedure er vanaf medio 2023 mogelijk uit?

- Als er voldoende is onderhandeld, dan kan de provincie of de gemeente (afhankelijk van het belang van de nieuwe ontwikkeling) de onteigeningsprocedure starten.
- Gedurende zes weken terinzageleggen van een ontwerp onteigeningsbeschikking. In die periode kan er verweer worden gevoerd tegen de voorgestane onteigening. Verweren die ik verwacht: zelfrealisatie en onvoldoende serieus onderhandeld. Angst voor sluwe grondeigenaren ('we zijn er bijna uit').
- Het is in onteigeningsprocedure niet relevant dat er mogelijk een minder vergaand middel voorhanden is voor stikstofreductie (zoals intrekking van de vergunning)

Hoe ziet de onteigeningsprocedure er vanaf juli 2023 mogelijk uit? **akd** benelux lawyers

- Onteigeningsbeschikking van PS of van de raad. Daarna moet het bevoegd gezag het besluit ter bekrachtiging voordragen aan de rechtbank (sector Bestuursrecht).
- Grondeigenaar en derde-belanghebbenden kunnen wederom verweer voeren. Mogelijkheid van hoger beroep bij de Raad van State

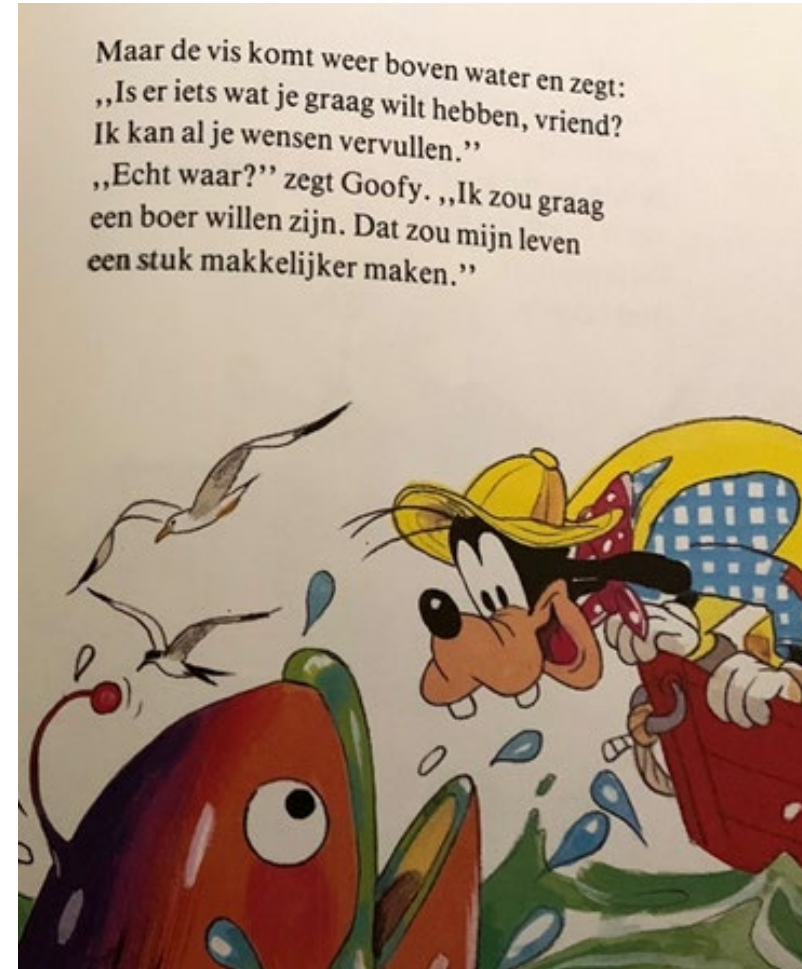

Intrekking van de natuurvergunning?

Eventueel aanwezige natuurvergunning intrekken op basis van artikel 5.4 Wnb

Verschil tussen lid 1 en lid 2

Voordelen en nadelen (nadeelcompensatie?)

Ander instrumentarium?

- WILG?
- Eerste recht mbt koop stikstofruimte?

Zijn er nog makkelijke vragen?

Hugo Botter
Advocaat-Partner
06-15139908
hbotter@akd.nl